

Conditii de aplicare ale exceptiilor de la obiectivele de mediu

Prelungirea termenului de atingere a “starii bune”, care poate fi maximum de 2 ori x 6 ani; starea buna trebuie atinsa cel mai tarziu pana in 2027 (art. 4(4);

Aplicarea acestor exceptii se realizeaza atunci cand:

A. (i) **gradul imbunatatirilor/masurilor** cerute poate fi realizat numai in etape care depasesc intervalul de timp stabilit, din motive de **fezabilitate tehnica**;

(ii) **finalizarea imbunatatirilor/masurilor** in intervalul stabilit ar fi **disproporcionada din punct de vedere al costurilor** ;

(iii) conditiile naturale nu permit **imbunatatirea adecvata in starea corpului de apa** in intervalul de timp stabilit.

B. Prelungirea termenului limit i motivele care stau la baza acestei prelungiri sunt prezentate în mod expres i explicate în PMB, în conformitate cu articolul 13.

C. Prelungirile sunt limitate la cel mult dou reactualiz ri ale PMB, cu excep ia cazului în care condi iile naturale împiedic realizarea la timp a obiectivelor stabilite.

D. În PMB trebuie incluse: un rezumat al m surilor solicitate în conformitate cu articolul 11, care sunt considerate necesare pentru a aduce în mod treptat corpurile de ap la starea stabilita pân la termenul limit prelungit, motivele pentru orice întârziere important în aplicarea acestor m suri i calendarul prev zut pentru punerea lor în aplicare. În PMB se include o reactualizare a modului de punere în aplicare a acestor m suri i un rezumat al tuturor m surilor suplimentare.

A (i). Prelungirea termenelor se poate considera din motive de fezabilitate tehnica atunci cand :

- **nici o solutie tehnica nu este disponibila la momentul respectiv sau tehnici (solutii) care pot fi in curs de dezvoltare dar care nu sunt inca eficiente ;**
- **dureaza mai mult pentru a rezolva problema decat timpul avut la dispozitie;** de ex: **starea corpului de apa nu este clara, iar clarificarea prin monitoring operational/investigativ necesita mai mult timp;**

- dureaza mai mult pentru a rezolva problema decat timpul avut la dispozitie; situatiile in care implementarea masurilor de baza nu se realizeaza pana la 22 decembrie 2012 (2013 in cazul Directivei 91/271) , atingerea obiectivelor de mediu urmand a se realiza dupa 2015.
- dureaza mai mult pentru a rezolva problema decat timpul avut la dispozitie; in situatiile in care implementarea masurilor suplimentare (acolo unde este cazul) nu se realizeaza pana la 22 decembrie 2012, atingerea obiectivelor de mediu urmand a se realiza dupa 2015.
- dureaza mai mult pentru a rezolva problema decat timpul avut la dispozitie; refacerea starii apelor subterane, care de regula necesita o perioada mai indelungata de timp pentru ca efectul masurilor de baza si suplimentare sa se faca resimtit;
- cauza efectului negativ este necunoscuta, ca urmare nici o solutie nu poate fi identificata, fiind necesar mai mult timp . Se aplica atunci cand starea corpului de apa este inferioara starii bune, dar cauza - presiunea nu este determinata . In consecinta, o solutie fezabila nu poate fi identificata in acest stadiu ;
- exista contrangeri practice de natura tehnica care impiedica implementarea masurii inainte de termen;
- problema nu poate fi abordata datorita absentei actiunilor in alte tari (pentru cursurile de apa transfrontiera).

A (ii) Disproporționalitatea.

Analiza de disproporționalitate , respectiv in ce proportie *costul total* (de capital si indirect) va fi considerat disproporțional a fost realizata din punct de vedere al Beneficiului (Raport Cost Beneficiu) in 2 etape in baza unei metodologii de evaluare bazata pe rapoarte de cercetare, prezentari si schimburi informationale, astfel:

- Proportionalitatea costurilor a fost evaluata prin compararea costurilor si beneficiilor plecand de la rezultatele Analizei Cost Beneficiu;
- Proportionalitatea costurilor a fost evaluata proportional cu nivelul curent al cheltuielilor folosind criteriul excedentului de la bugetul statului

A (iii) Condițiile naturale se refera la conditiile care dicteaza rata refacerii naturale, fiind cunoscut faptul ca in anumite cazuri este necesara o perioada de timp pentru refacerea conditiilor naturale in vederea sustinerii starii bune.

In cazurile in care “procesele naturale” sunt relevante in ne-atingerea starii bune a corpurilor de apa se recomanda aplicarea exceptiilor “de prelungire a termenelor”, pana **cand corpul de apa atinge “starea buna”**.

In aceste situatii, se poate considera:

- a. refacerea ecologica. Se aplica acolo unde se asteapta manifestarea unei intarzieri in refacerea elementelor de calitate ale corpului de apa (de ex: conditiile hidromorfologice si fizico-chimice au fost restaurate la starea buna, insa dureaza

pana cand efectul se resimte in plan biologic; sau este necesar un timp ca habitatul sa se stabilizeze dupa ce au fost luate masuri ex: in cazul lacurilor eutrofizate

- b. refacerea starii apelor subterane, care de regula necesita o perioada mai indelungata de timp pentru refacere dupa ce presiunile inceteaza sa mai actioneze.

Daca in cazul corpurilor de apa afectate de cauze naturale, se constata ca “starea buna” nu poate fi atinsa pana in 2027 , se pot aplica exceptii de tipul “obiective de mediu mai putin severe”.

Obiective de mediu mai putin severe

DCA prevede in **Art. 4(5)** ca aplicarea obiectivelor de mediu mai putin severe se realizeaza pentru acele corpuri de apa a caror stare esta atat de afectata de **activitatea umana sau conditia naturala (starea naturala)** face ca atingerea obiectivului de “stare buna” ar fi **nefezabila sau disproportionata din punct de vedere al costurilor si cand toate conditiile prezentate mai jos sunt indeplinite:**

- *necesitatile de mediu si socio-economice deservite de astfel de activitati umane nu pot fi realizate prin alte mijloace, care constituie o optiune de mediu semnificativ mai buna si care nu implica cheltuieli disproportionale;*
- *nu se produce deteriorarea ulterioara a starii corpurilor de apa afectate;*
- *stabilirea unor obiective de mediu mai putin severe si a motivelor pentru acest lucru sunt mentionate in mod specific in PMB conform art. 13 al DCA, precum si revizuirea acestor obiective la fiecare 6 ani;*
 - si se va asigura ca :
- *pentru apele de suprafata cea mai buna stare ecologica si chimica posibila este atinsa, dat fiind impactul care nu poate fi evitat in mod rezonabil din cauza activitatii umane sau a poluarilor;*
- *pentru apele subterane cele mai mici modificari posibile ale starii bune a apelor subterane, dat fiind impactul care nu poate fi evitat in mod rezonabil din cauza activitatii umane sau a poluarilor.*
- *starea corpurilor de apa afectate nu sufera deteriorari ulterioare*
- *stabilirea obiectivelor de mediu mai putin severe si justificarile acestora sunt mentionate specific in PMB si reactualizate la sase ani.*

- **Obiectivele de mediu “mai puțin severe” reprezintă cele mai apropiate obiective la care se poate ajunge față de “starea bună”, luându-se în considerare impactul diferitelor tipuri de presiuni care este fie nefezabil sau disproporționat din punct de vedere al costurilor.**

Starea ecologică și starea chimică ale unui corp de apă sunt determinate de o serie de elemente de calitate. Dacă, din motive de nefezabilitate tehnică sau costuri disproporționate, un element de calitate nu poate fi restaurat la cerințele “stării ecologice bune” și “stării chimice bune”, atunci **cel mai înalt obiectiv de mediu care poate fi stabilit pentru acel corp de apă** va fi cel imediat inferior “stării bune”, reprezentând un “obiectiv de mediu mai puțin sever”.

- **Un “obiectiv de mediu mai puțin sever” nu poate însemna ca :**
 - a) pentru celelalte elemente de calitate se permite deteriorarea către starea dictată de cel mai afectat element de calitate;
 - b) potențialul pentru îmbunătățirea stării celorlalte elemente de calitate poate fi ignorat.

În cazul corpurilor de apă afectate de cauze naturale, se pot aplica excepții și de tipul “obiective de mediu mai puțin severe”, însă numai dacă se consideră ca “starea bună” nu poate fi atinsă până în 2027. De asemenea în cazul unei poluări semnificative este necesară clarificarea rolului posibil al condițiilor naturale ca justificare pentru aplicarea unor obiective de mediu mai puțin severe.

Deteriorarea temporară

Deteriorarea temporară a stării corpurilor de apă nu încalcă prevederile acestei Directive dacă acest lucru este ca urmare a :

- circumstanțelor determinate de cauze naturale sau de forță majoră, care sunt excepționale sau care nu au putut fi în totalitate prevăzute în mod rezonabil, în mod special inundațiile extreme și secetele prelungite
- circumstanțelor cauzate de accidente care nu ar putea fi prevăzute în totalitate,

atunci când toate condițiile următoare sunt întrunite:

- (a) toate masurile posibile sunt luate pentru a preveni deteriorarea in continuare a starii corpurilor de apa si pentru a nu compromite atingerea obiectivelor de mediu ale acestei Directive in alte corpuri de apa care nu sunt afectate de aceste cauze;
- (b) conditiile in care astfel de circumstante sunt exceptionale sau nu ar putea sa fie in totalitate previzibile sunt prezentate in PMB;
- c) masurile care trebuie luate in astfel de circumstante exceptionale sunt incluse in programele de masuri si nu vor compromite refacerea calitatii corpului de apa odata ce aceste imprejurari inceteaza;
- d) efectele circumstantelor exceptionale sau care nu ar putea sa fie prevazute in mod rezonabil sunt revizuite anual si in functie de motivele mentionate la Art. 4.1. al DCA toate masurile posibile sunt luate pentru refacerea corpului de apa la starea sa anterioara (inainte de manifestarea efectului acestor circumstante) de indata ce acestea sunt posibil de a fi puse in practica;
- e) o sinteza a efectelor circumstantelor si a unor astfel de masuri care s-au luat sau care trebuie sa se ia in conformitate cu paragrafele (a) si (b) ale Art. 4 al DCA este inclusa in urmatorul PMB actualizat.

Acest tip de exceptie nu se utilizeaza in stabilirea unor obiective alternative in timpul procesului de planificare, ci mai degraba este folosit dupa ce “evenimentul” a avut loc, pentru a justifica de ce un obiectiv care a fost utilizat in PMB nu a fost atins. Aceasta justificare trebuie sa fie furnizata in urmatorul (reactualizarea) PMB.

“Noi modificari” si noi activitati umane de dezvoltare durabila

Nu constituie incalcari ale prevederilor art. 4.7. al DCA, reprezentand exceptii de la atingerea obiectivelor de mediu, situatiile de :

- ne-atingere a starii bune a apelor subterane, a starii ecologice bune a apelor de suprafata, sau acolo unde este cazul a potentialului ecologic bun (CAPM, CAA)
- deteriorarea starii corpului de apa de suprafata sau subterana

ca rezultat al :

- modificarilor caracteristicilor fizice ale unui corp de apa de suprafata
- modificarilor ale nivelului apei corpurilor de apa subterana

sau

- deteriorarea starii corpului de apa de suprafata de la “starea foarte buna” la “starea buna” ca rezultat al noilor activitati umane de dezvoltare durabila.

Urmatoarele **conditii** trebuiesc indeplinite pentru aplicarea acestei categorii de exceptii:

- (a) sunt luate toate masurile posibile pentru reducerea impactului nefavorabil asupra starii corpurilor de apa;
- (b) motivele acestor modificari sau alterari sunt prezentate si explicate in mod specific in PMB, conform art. 13 al DCA, iar obiectivele sunt revizuite la fiecare 6 ani;
- (c) motivele acestor modificari sau alterari sunt de **interes public predominant** si/sau **beneficiile aduse mediului sau societatii prin atingerea obiectivului de “stare buna” sunt depasite de beneficiile noilor modificari sau alterari aduse sanatatii umane, mentinerii sigurantei umane sau dezvoltarii durabile**; si
- (d) **obiectivele benefice aduse de acele modificari sau alterari ale corpurilor de apa, din motive tehnice sau din cauza costurilor disproportionale nu pot fi atinse prin alte mijloace**, care sunt o optiune semnificativ mai buna din punct de vedere al mediului.

Modificarile caracteristicilor fizice ale corpurilor de apa reprezinta modificari ale caracteristicilor hidro-morfologice. Impactul poate rezulta direct din modificari sau alterari hidromorfologice sau poate rezulta indirect din schimbarea calitatii apei provocata de modificari sau alterari hidromorfologice.

Impactul acestor modificari si alterari poate fi limitat la corpurile de apa unde actioneaza aceste modificari sau acesta se poate extinde dincolo de aceste corpuri de apa (de ex: prelevarea de apa dintr-un corp de apa subterana poate avea impact negativ in corpurile de apa de suprafata asociate).

De mentionat ca art. 4.7. nu se aplica, neconstituind o exceptie daca deteriorarea are loc de la “starea foarte buna” la o stare inferioara “starii bune”, **reprezentand in acest caz o incalcare a prevederilor DCA.**

Art. 4.7. este aplicat ariilor protejate

Ariile protejate sunt ariile desemnate ca necesitand protectie speciala sub legislatia comunitara specifica pentru protectia apelor de suprafata si apelor subterane, incluzand pe cele pentru conservarea habitatelor si speciilor direct dependente de apa.

In conformitate cu art. 4.1. (c), 4.2. si 4.9., art. 4.7. exceptii pot fi aplicate ariilor protejate in cazul in care acestea includ/sunt dependente de corpuri de apa daca :

- acestea garanteaza acelasi nivel de protectie ca legislatia comunitara existenta sub care aria a fost desemnata (art. 4.9) si
- este concordanta cu implementarea altei legislatii de mediu comunitare (art. 4.8).

Cu alte cuvinte, art. 4.7. nu poate fi folosit ca o exceptie de la indeplinirea cerintelor legale a altor directive.

Insa sunt anumite situatii in care o noua dezvoltare propusa ar putea cauza deteriorarea starii si ne-atingerea obiectivelor pentru siturile Natura 2000.

In astfel de cazuri pentru atingerea obiectivelor atat a DCA cat si a Directivei Habitate se este obligatorie indeplinirea ambelor conditii :

- conditiile relevante stabilite in art. 4.7. ale DCA pentru a permite deteriorarea starii trebuie indeplinite/atinse in masura in care acesta este un corp de apa;
- si
- conditiile stabilite in art. 6 al Directivei Habitate (92/43/EEC) transpusa in legislatia romaneasca in OG 57/2007 modificata prin 154/2008 permit ne-atingerea obiectivelor siturilor Natura 2000.

Astfel in cazul in care **evaluarea adecvata releva efecte negative semnificative asupra ariei naturale protejate si, in lipsa unor solutii alternative, planul sau proiectul trebuie totusi realizat din considerente imperative de interes public major, inclusiv de ordin social sau economic**, autoritatea competenta pentru protectia mediului emite acordul de mediu, avizul de mediu sau avizul Natura 2000, dupa caz, numai dupa stabilirea **masurilor compensatorii necesare** pentru a proteja coeren a globala a retelei «Natura 2000»”.

Se mentioneaza :

- **Articolul 4.7. prevede numai masuri de atenuare care au ca scop reducerea sau chiar disparitia efectului negativ asupra starii corpului de apa.**
- **Articolul 4.7. NU prevede masuri compensatorii care au ca scop sa compenseze efectul negativ al proiectului si a masurilor de atenuare asociate, in alt corp de apa. Masuri compensatorii sunt prevazute numai de Directiva Habitate.**

Interesul public predominant este reprezentat de planurile sau proiectele care se dovedesc a fi indispensabile in cadrul:

- actiunilor sau politicilor care vizeaza protectia unei valori fundamentale pentru viata cetatenilor (sanatate, siguranta, mediu);
- politici fundamentale pentru stat si societate;
- realizarea unor activitati de natura economica si sociala, indeplinind obligatiile specifice ale serviciilor publice.

Mai mult **participarea publicului contribuie considerabil in definirea interesului public predominant.**

Lucrarile de interes public predominat care pot fi considerate in actualul PMB se refera la lucrarile prevazute in strategiile nationale sectoriale si in Strategia Nationala de Dezvoltare Durabila a Romaniei, aprobate prin acte normative in vigoare in domeniile:

- alimentarea cu apa
- apararea impotriva inundatiilor
- producerea de energie electrica
- transport (navigatia, transport feroviar si rutier)
- irigatiile

Noile activitati durabile umane de dezvoltare

DCA nu prevede o definitie pentru aceste activitati, neexistand un set de criterii sau politici, insa acestea sunt definite de cerintele procesului de luare a deciziilor.

Definirea exacta a unei activitati de dezvoltare durabila va depinde de timpul, scara, stakeholdersi implicati si informatia disponibila.

In cazul in care activitatile umane de dezvoltare durabila nu cauzeaza deteriorarea starii corpului de apa , folosirea exceptiilor **nu trebuie aplicata.**

In cadrul proiectului Strategiei Nationale de Dezvoltare Durabila cu posibile aplicari ale Art. 4.7. sunt prezentate urmatoarele propuneri de proiecte pentru investitii in domeniul gospodarii apelor care se pot incadra in aceasta categorie:

lucrari noi

- continuarea lucrarilor la canalul magistral Siret-Baragan si reabilitarea tronsonului existent (aflat in conservare) pentru asigurarea sursei de apa;
- lucrari de protectie a zonei costiere;
- lucrari pentru dezvoltarea durabila a Deltei Dunarii

lucrari de reabilitare

- a lucrarilor de protectie a zonei costiere.

Aplicarea exceptiilor in context transfrontier (pentru corpurile de apa transfrontiera si de frontiera)

Cand se aplica exceptii de la obiectivele DCA in context transfrontalier, urmatoarele principii trebuiesc luate in considerare:

- Statele Membre afectate trebuie sa isi coordoneze eforturile pentru aplicarea celei mai eficiente solutii pentru rezolvarea aspectelor de mediu pentru care o exceptie poate fi aplicata;
- Statul Membru trebuie sa ia toate masurile pe teritoriul sau care vor contribui la atingerea starii bune si care nu sunt disproportionate din punct de vedere al costurilor sau tehnic nefezabile;
- Statul Membru va trebui sa demonstreze motivele de neatingere a obiectivelor de mediu care sunt in afara teritoriului sau competentei sale. (ex. aceasta trebuie fi realizata prin informatii furnizate de celalalt Stat Membru si/sau prin informatii furnizate de conventiile bilaterale sau prin alte mijloace).

Motive pentru aplicarea exceptiilor in context transfrontalier

Exceptiile in context transfrontalier se pot referi la:

- poluarea transfrontaliera (rauri, lacuri, ape tranzitorii, ape costiere),
- la alterarile hidromorfologice sau
- alte tipuri de impact ecologic transfrontalier in cazul unor evenimente extreme.

Conditii ale exceptiilor in context transfrontalier

Similar aplicarii exceptiilor la nivel national, pentru aplicarea exceptiilor in context transfrontalier, trebuie demonstrat ca, prevederile si conditiile Art. 4.4. si 4.5 si respectiv 4.7. sunt indeplinite.

Se concluzioneaza ca in cazul in care se vor aplica exceptii transfrontaliere este necesar a se mentiona in PMB si a se realiza urmatoarele:

- **prezentarea motivelor aplicarii exceptiilor**
- **informarea tarilor vecine cat de curand posibil asupra pasilor intermediari referitori la „justificarea” exceptiilor (ex: prezentarea datelor de monitoring), obiective intermediare si evolutia asteptata pentru a permite tarii vecine sa isi adapteze propriul Plan de Management.**